

# SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA  
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:** Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-  
évre 2 K. 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,  
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre  
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány  
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

**BETEGH PÁL.**

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

**HIRDETÉSI DIJAK:** Hivatalos hirdetések 100 szóig minden  
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.  
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-  
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt  
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

**Szerkesztőség és kiadóhivatal:** BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések  
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adtnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

## A székelykereszturi tanító- képző ügye.

(Válasz az „Ellenzék“ 1. évf. február hó 17-iki számában  
megjelent cikkre.)

Székelyudvarhely, február 20.

(T.) Valóban vérlázító türelme van a  
papirosnak. Eltűri, hogy boldog, boldogtalan  
ráfirkálja a maga gondolatait, legyenek ezek  
a gondolatok akármilyen silányak és bár-  
milyen oktalanok. — „Erdővidéki“ ur is  
tollat ragadott és írt. A papiros türelmét  
azonban nem felhasználta, hanem vissza  
élt vele. Vissza élt vele oly módon, melyet  
tiltanak a társadalmi együtt élés legelemibb  
szabályai. Ezeket a szabályokat megsértette  
akkor, amikor nem mondott igazat.

Pontról-pontra veszem „Erdővidéki“ ur  
cikkét.

Azt mondja, hogy Borbély Sámuelnek  
hét érve van a tanítóképző áthelyezése el-  
len. E hét érvből felel háromra s a végén  
oda konkludál, hogy Borbélynak nincs igaza  
Elsikkasztott tehát négy érvet, a melyek fő-  
lött szörnyű nagy hangon írott irodalmi  
zsengéjében napirendre tér s még azt is  
akarja, hogy higgyünk neki.

Lássuk e három érve adott válaszát.

Azt mondja, hogy nem az a kérdés,  
hogy Marosvásárhelyre helyezik-e az intéze-  
tet, hanem, hogy egyáltalán elhelyezzék  
Székelykeresztúrról, akármelyik székely vá-  
rosba. Második állítása az, hogy városban  
kell nevelni a tanítókat s nem egy kis (?)  
faluban, harmadik érve az, hogy Székely-

keresztúrnak 80 ezer korona évi forgalom-  
mal több, vagy kevesebbje van-e, számításba  
nem jöhet.

Mindenek előtt kijelentem, hogy a szé-  
kelykereszturi tanítóképzővel semminemű  
személyes összeköttetésem nincs, tanító sem  
vagyok. Válaszolhatok tehát azzal a tárgyi-  
lagossággal, melyet nem tanusított a cikkíró,  
abból a kézzelfogható egyszerű okból ki-  
folyólag, mert az „Erdővidéki“ ur sorai két-  
ségtelenül elárulják a személyesen érde-  
kelt felet.

„Erdővidéki“ ur szerint a tanítóképző  
tanárai „elkeseredett elemek“, akik a magyar  
nemzeti érdekek szolgálatába alig állanak.  
Miért vannak elkeseredve? Mert nem a  
nagy városok aszfaltjáról szemlélhetik a vi-  
lág folyását, hanem egy kis faluból, ahová  
a tanerőket büntetésből deportálják.

Felhívom ez elkeseredett elemeket, száll-  
janak magukba és lássák át, hogy működé-  
sük hasonlatos ahhoz a vegetáláshoz, amelyre  
Dreyfust rákényszerítette a francia vezér-  
kar a rémes Ördögzigeten. A cikkíró pedig  
felhívom, tegyen tanuságot állítása mellett és  
bizonyítson. Bizonyítsa be, hogy a székely-  
kereszturi tanítóképző tanerői elkeseredett  
elemek, hogy nemzeti érdekek szolgálatában  
nem állanak s hogy ennél fogva szeparatis-  
ták, szociálisták, vagy éppen anarkisták is  
talan.

„Erdővidéki“ ur nem fogta meg a tolla  
nyelét és az elcsuszott egy kissé. A nyílt, a  
becsületes, a bevallott hazugságok teréről a  
leplezett rágalom országutjára tévedett Mert

nem igaz az, hogy nemzeti feladatok telje-  
sítésére képtelen az a tanári kar, miként  
nem igaz az az alaptétele, hogy a falu nem-  
zetietlenné, hazafiatlanná teszi e művelt  
embereket. A városok szükségkép nem nevel-  
nek hazafiakat, mint a hogy nem nevelnek  
hazaárulókat a faluk sem.

Hogy mégis ilyen állításokat kockázta-  
tott meg a cikkíró, arra neki alapja kell,  
hogy legyen. El is árulja mindjárt, a hol  
azt mondja, hogy a tanítóképző vezetői azt a  
faji megkülönböztető elméletet állították fel,  
hogy a székely nép cigány és magyar  
fajkeverék.

Itt be is fejezhetném cikkemet. A rosz-  
indulatu rágalommal szemben ép oly hasz-  
talan a háború, mint a hülyének a tudomá-  
nyos magyarázat. Azonban mégis kíváncsi  
vagyok. Ki állította fel ezt az elméletet? Tud-e  
bizonyítani „Erdővidéki“ ur?

Ha igaz ez a visszaélés, hadd bűnhöd-  
jék a bűnös. De akár igaz, akár nem, mit  
bizonyít ez a botrány? Semmit. Mert ez  
csak az alkalmazott tanerőknek haszonta-  
lanságát, de nem az intézmény javíthatat-  
lan betegségét jelentené.

A mi a falun nevelt tanítók szellemi  
látkörét illeti, hogy nem tudják mi a gőz-  
fürdő, hogy milyen ember a főispán, hogy  
mi a művészet stb. erre nézve egy kérdé-  
sem van.

A fenyőt miért nem ültetik a tropikus  
vidékekre s miért nem ültetnek pálmát a  
sarkvidékeken? Ugy-e azért, mert nem azo-  
kon a vidékeken találja meg az életfentar-

## A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

### Székely góbéságok.

— Elbeszélés a székely népiéletből. —

**Mottó:** Aki mer, az ...

— A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája. —

Ferkőbá nagyon tréfás ember volt, pedig az  
arcát tekintve, nem mutatott nagy hajlandóságot  
semmi bolondságra. Mindig olyan komoly volt,  
mint az éhes macska. Aztán a színe is emelte a  
komolyságát, mert hasonlított a „bakacsín“ színé-  
hez s mégis ha valahol megjelent, egész estéken  
át eltudta mulattatni a hallgatóságot. Hanem hát  
én most nem arról akarok megemlékezni, hogy  
miként tréfálta meg egyik-másik falujabeli székely  
atyafit, hanem arról, hogy miként nyerte meg az  
oláhfalvi embert.

Hm! megnyerni egy oláhfalvi embert s éppen  
a legokosabbat, aki állítása szerint eddig minden-  
kit megnyert, nem lesz kicsi dolog, de hát külön-  
ben mért ne, hiszen megnyerte ő az anyját, apját,  
papját, megnyert ő mindenkit, aki vele fogadni  
merészt. S pedig merésztelt fogadni vele min-  
denki, mert oly hihetetlen dolgokat szokott állí-  
tani, melyekre bátran rávághatta akárki, hogy:  
„nem hiszem!“ Ferkőbának sem kellett több,  
azonnal a hihetetlen ember markába csapott s  
azt mondta: fogadjunk! Nos, fogadtak. Ferkőbá  
aztán nyert, újra nyert és mindig nyert.

Na, már ha valaki oly különös természetű,  
hogy egyre-másra fogad s oly bolond szerencséje

van, hogy mindig nyer, arról bátran állíthatni,  
hogy gazdag ember. Hát hiszen lehetett volna ő  
kigyelme is gazdag ember, mert volt esze elég.  
Igen ám, csak hogy nem volt keze ügyébe. Szerfő-  
lött szerette, a mint ő szokta nevezni jeruzsálemi  
Mózeszt, különösen akkor, ha oly „állást“ árult,  
melyet őrve is megíhatott. Meg is látogatta ő ki-  
gyelme mindennap „Jeruzsálem“-et.

Egy februári hideg este éppen „Jeruzsálem“  
előtt álldógált s meghallva, hogy oda benn zaj  
van, belül került. A korezmában Oláhfaluból hat  
fuvaros volt, kik Parajdról gyufát és sót szállí-  
tottak s mert a nagy hideg és éles északi szél  
miatt tovább utazni nem lehetett, kénytelenek vol-  
tak éjszakára „dépót“ verni. Fűtözték a tűz  
körül, fűtözték az asztal körül s mikor jól kime-  
legítették magukat, tréfálózni kezdtek. Merész  
Máté volt a legokosabb és legtréfásabb ember va-  
lamennyi között; még Ferkőbát is megkacagtatta.  
Egy szó, mint száz, Merész Máténak olyan jó kedve  
kerekedett, hogy még azt a sok furcsaságot is el-  
beszélte, a mit az oláhfalviak egykor-máskor meg-  
cselekedtek; persze hozzátette, hogy azt mind a  
maguk javáért cselekedték.

— Hát a lajtorját miért vitték keresztül az  
erdőn, — kérde Ferkőbá — ezt még nem tudom.

— Az ugy volt, — mondja Merész Máté —  
hogy a közös erdőből fát vágni nem volt szabad,  
de mert egy eszes ember házát és csüört akart  
építeni, a felsőbbséghez kérést nyújtott be, misze-  
rint engedtessek meg neki, hogy a lajtorját, a hogy  
neki tetszik, vihesse be az erdőbe, mert ő —  
ugymond — olyan furcsa madarat látott, milyen

e világon több egy sincs. Megengedték. Ő aztán,  
hogy annál több fát vág hasson le, keresztül for-  
ditva vitte be az erdő közepe tájáig; levágván  
minden épületnek való fát, melyben a lajtorja  
megakadt s így annyi fát aprított ki, hogy akár  
a babil tornyát is felépíthette volna.

— Szavát ne felejtse, miféle madár volt az?  
— kérde Ferkőbá, tán bizony fekete rigó?

— Dehogy! Tarka harakály — feleli Merész  
Máté.

— Maga Mátébá olyan értelmesen megma-  
gyarázta nekem ezt a históriát mint egy falusi  
rektor. Hinnem kell nekem, hogy nemcsak tré-  
fás, hanem értelmes is.

— Hja barátom! Oláhfaluban én vagyok az  
első ember, ha valahová deputációt küldnek, min-  
dig én vezetem, én vagyok a szószóló, még egy  
lakodalom, egy keresztelő, egy tor sem eshetik  
meg nálam nélkül; a falunak én vagyok a keze, lába,  
szeme, szája, lelke, mindene. Mikor ilyen jó ked-  
vem van, szeretek tréfálózni, de különösen sze-  
retek fogadni, mert tudja meg barátom s ugy  
nézzen meg engem, hogy én mindig nyerek. De  
tudja mit mondok?

— Igen, ha megmondja.

— Maga nagyon távol ül tőlem, jöjjön kö-  
zelebb s ha a természetével megegyezik, fogadja  
el ezt a pohár „masinoriumot“. Itt előttem  
is van egy pohárral, a sapkával leborítom s  
anélkül, hogy a sapkához nyúlne, megiszom,  
hiszi-e?

— Már engedjen meg Mátébá, de nem hiszem.

— Mit! maga nem hiszi? Fogadjunk!

Lapunk mai száma 6 oldal.

tás feltételeit. — Hát talán sokat látott a világból az az ember, aki Marosvásárhelyen tanult? Talán Marosvásárhely a világközepe, ahonnan eoipso magas műveltségű emberek kerülnek ki? Talán a színház, a kávéház, a zsúr, az aszfalt a tanító élethivatásának környezete és nem a nép, a mező, a gazdaság, a falusi gyerek? Talán nagyműveltségű tanítókra, urfiakra van szükségünk s nem olyan emberekre, kik ott nevelkednek, ahova élethivatásuk kényszeríti, a falun? És végül mióta butit a falu és mióta fordult akkorát a világ, hogy egy néptanító szellemi látkörének megfelelő ismereteket nem lehet elsajátítani Székelykeresztúron, hanem csak Marosvásárhelyen? Széles látkörű, fajaért élni tudó, képzett tanítót miért nem lehet nevelni a városon kívül? Nemzet-gazdákat akarunk-e nevelni a tanítókból, vagy jó gazdasági érzékkel bíró néptanítót? Politikust-e, vagy jó magyar fajérzékű embereket? Színházban, kávéházban, aszfalton nevelt, nagy igényű emberek, hogy fogják betölteni hivatásukat a falun, ahol mint a nemzet napszámosai napról-napra érezniök kell egy-egy vágnak, egy-egy uri szokásnak letörését a kicsiszolt városi igényekből? Nyomorult fizetéssel dotált állásokat melyik ember fogad el szívesebben, a nagyobb városi igényű ember-e, vagy a falusi? Mire valók a könyvek, a szemléltető előadások, a tanulmány-utak?

Mindezekre a kérdésekre feleletet várok, mert addig nem hiszek „Erdővidéki” urfrázisainak. Feleletet várok arra is, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlansága miatt volna orvosolhatóan. Az intézetet miért ne lehetne a modern igényeknek megfelelően berendezni s miért ne lehetne olyan tanterekkel ellátni, akik nem elkeseredett, deportált elemek? Hiszen az intézet ujjáépítéséről van szó s ami hiba található ez idő szerint, mind orvoslást nyerhet az ujjászervezésben. És akkor nem lesz többé tarthatatlan az állapot, nem lesz többé régi világ, mint a milyen régi világból előrántott alak az a tanító, akit olvasói mulattatására alaposan kiszínezve bemutatott

Elismerem, hogy a tanítónak intelligen-

ciára van szüksége. Jól ismerem azt a közmondást, hogy a francia-német háborút a német iskolamesterek nyerték meg. — Az intelligenciának, a jó modernak azonban nincsenek patentírozott városai. Székelykeresztúr város, nagyközség sem a buták, a hazaárulók, a modortalanok, a műveletlenek gyűléshelye. Aki világot ismerni, tudást szerezni akar, megteheti ezt a havasok világában is, mert a tudásnak, a műveltségnek nincsenek áthághatatlan korlátai.

Nincs olyan intézmény, melynek ne lennének hibái. Ezeket a hibákat elenyésztetni kötelesség. De kiszínezni ezeket a hibákat, lelépni az igazmondás ösvényéről a ferdtések és inszINUÁCIÓK széles útjára, rejtett magán érdekekből, vagy pusztán rossz indulatból, olyan eljárás, melynek dicsőségét átengedem „Erdővidéki” urnak, aki nagyhangú szavakban puffogatja el üres és tartalmatlan állításait

Ami végül azt a 80 ezer korona forgalmi többletet illeti, szerényen figyelmébe ajánlom „Erdővidéki” urnak, hogy ez is igen súlyosan esik a mérlegbe. Mert egy fejlődésnek indult községet csak úgy meilékesen megfosztani 80000 K évi forgalomtól azért, hogy cikkíró urnak igaza legyen, talán még sem volna helyes eljárás ezekben a napokban, mikor annyit küzdünk a székelynép anyagi érdekeiért. Végül is a szerzett jogoknak kell, hogy legyen annyi súlyuk a mérlegben, mint cikkíró ur irodalmi szárnypróbálgatásának

Eltekintve „Erdővidéki” cikkétől, konstataljuk, hogy az áthelyezés mellett megindított mozgalom, szélmalom harc. Bizonyítja ezt Dr. László Mihály országgyűlési képviselőnek lapunkban már közölt távirata is. A miniszterium, mint ebből láthatjuk, több belátással intézte el az ügyet, mint azok a marosvásárhelyi urak, akik jónak látták elhallgatni a deputációnak adott felelettel. Nem követné ezt a példát „Erdővidéki” ur is?

### Bőjti gondolatok.

(—s). Elmultak a vig farsangi napok, a tréfa, a vidám kacaj, a mulattató bohóságok véget értek, elnémult a vig zeneszó, hogy helyet adjanak a csendes elmélkedéseknek, a komoly

magunkba szállás heteinek. Az emberi társaságok fűszerét képező vig kedély hangulatot a csendes ájtatosság, a komoly elmélkedések és gondolatok váltották fel. Karneval herceg ragyogó, pajzán uralma megszűnt, s annak már csak emléke él, mint szép álom lelkünkben. Sokan, kik az élet célját csak a világnak zajos mulatozásaiban, a dévajkodásban találják, talán busan, lehorgasztott fővel baladnak utjaikon és zsörtölődve

„Szidják, átkozzák a papot,  
Mért adott rövid farsangot!”

s nem tudnak kibékülni — az elmult zajos napok hatása miatt — a világnak természetes folyásával, a dolgoknak természetes rendjével, mert a komoly munkához, a csendes elmélkedésekhez sem kell érzékek, sem megfelelő akaraterejök nincs. De többen vannak, kiket más természeti és érzelmi behatások vezérlelnek az élet útjain, kik felfogják az emberi élet magasztos hivatását és cselekszik — nem azt, mit a csapongó érzékiség, hanem a mit a józan megfontolás, az emberi tökéletesedés útján haladó ész parancsol: az egyéni és a társadalmi, az általános emberi boldogulás nagy munkáját. A józan ész előtt ott áll a bőjti napokban a legigazabb, a legszentebb példa, a keresztény világnak eszménye, a vallásos, a hívő léleknek királya, főpapja, prófétája, az ldvezítő, az ő fenséges alakjában, alázatos szelidségével, az egész világot átölelő szeretetével, az igénytelen egyszerűségben is az egész világ fölé emelkedő akaraterejében megnyilvánuló isteni voltával, a mint küzd a pusztában a kísértővel, Sátánnal és diadalmasan meggyőzi azt. Ott áll a magasztos példa, a Megváltó, ki azért vonult a pusztába, hogy ott esendesen magába szállván átgondolja még egyszer az ő hivatásának komoly voltát, a munka nehézségét és számot vessen az útjában gördülő akadályokkal. S bár tudta, hogy a vég a Kálvária keserves útja, a Golgota keresztje lesz: még sem rettent vissza a küzdelemtől.

Valóban e példa fenséges, e példát követni erkölcsi kötelesség, egyedüli életcél. Itt vannak a bőjti napok, a melyek nem azt követelik mi tőlünk, hogy sanyargassuk a testet, megtartóztassuk magunkat bizonyos ételek élvezetétől, hanem sokkal inkább azt, hogy gondolkozzunk teendőink fölül.

Az egyéni életben, mert ez a legfőbb, mint-hogy ezen épül fel a család és társadalom, míg egyik részen hiányzik a nemes önértet, a kellő önismeret, addig másik részen az egyéni erő tulbecsülését, a hiuságot, a kapaszkodási vágyat s végeredményében stréberséget látjuk lépten-nyomon. Orvosszer kell ide, a nevelésnek gyógyító füve. Nem azt a nevelést értjük alatta, melyet csupán a szülők vagy a tanítómesterek végeznek a családi és iskolai életben a gyermekek körében, hanem igenis azt az általános nevelést, melynek vezetője kell, hogy legyen minden arra hivatott

rigó-fiúk helyett két fiu-gyermekeket hozott, tehát fizessen nekem 20 font sőt, ha különben az árát fizeti, az még jobb lesz.

— Én pedig azt mondom, — folytatta Ferkőbá — hogy én nyertem meg, mert ezek négy napos rigófiókák.

— Ha az egész világot ide hívja, akkor sem hiszem, hogy legyen valaki, aki azt mondhasa, hogy ezek Rigófiókák.

Ferkőbá a két kis gyermeket az ágyba tette s beszaladt a „dépóval” szomszédos lakosokhoz; ott lakott a bába, tovább a falusbíró s még két komája; behívta őket. A bábától azt kérdezte: mikor születtek ezek a fiókák?

— Azok biza ezelőtt négy nappal.

Most a bíróhoz és komájához fordult s kérdezte:

— Hogy hívnak engemet?

— Rigó Ferencnek — lön a válasz.

— Na, édes Mátébá! Minthogy az én nevem Rigó Ferenc, önként következik, hogy ezek itt az én fiaim lévén, Rigófiúk s minthogy én is, magzataim is feketék, tehát fekete Rigófiúk. Ha lesz szives a lakásomig fáradni, a Rigófiúk anyját is bemutatathatom. Nem tehetek róla, de az is elég fekete. Még csak azt vagyok mondandó, hogy ha most is kételkedik az én és gyermekeim Rigófiúságában, jöjjön el velem a paphoz, majd ott is igazolva látja ezen becsületes tanuk állításait.

— Ez a második eset, hogy megnyertem. S hogy épen egy ülőhelyemben egy és ugyanazon ember kétszer nyert meg, megvalloim resteltem. Tehát fizetek, de esküszöm az élő Istenre, hogy sohasem fogadok korondi emberrel.

Ferkőbá a markába nevetett s azt mondta:

— Aki mer, az nyer.

— Nem mindig — mondja Merész Máté, mert én is mertem, még sem nyertem.

József János.

— Nem bánom, ha fogadunk is, ha nem is, de szeretném tudni, mit fizessenek, ha megnyer, vagy mit fizet, ha véletlenül megtalálom nyerni?

— Hét kupa bort!

— Az igen sok, öt is elég lesz.

— Legyen tehát öt.

— Jó!

Merész Máté a poharat lefödté a sapkájával, azután az asztal alá hajolva, a szájával úgy tett, mintha szürcsölne valamit; kevés idő múlva kikelt onnan s azt mondja Ferkőbának:

— No, barátom! megittam; ha nem hiszi nézze meg!

— Maga azt mondta volt nekem Mátébá, hogy nem nyul a sapkához, hiszen nem is nyult nó; igen ám, de én sem nyulok hozzá, mert ha hozzányulok s elveszem, úgy csakugyan megihatja a pálinkát s akkor meg vagyok nyerve; így azonban, mert bizonyos vagyok benne, hogy a pohár érintetlenül áll: én nyertem. Fizessen!

— Igaza van, úgy akartam, hogy hitessenem el magával, hogy az asztalfődelén át kiiszom a pálinkát; az a szürcsölés forma épen arra való volt, hogy a figyelmet fordítsam a sapkáról másfelé s magával, mikor kikelek az asztal alól, vétessem el a sapkát. Minthogy azonban a tervem nem sikerült, megnyert, tehát fizetek, hanem annyit mondhatok, hogy maga az első ember, aki engemet megnyert.

— Én leszek a második is — mondta magában Ferkőbá.

Javában folyt az iszogatás. Ferkőbá ezalatt töprengett, gondolkozott, hogy miféle hihetetlen ujsággal álljon elő. Egyszer, mikor a tizedik pohárnál jártak, azt kérdezi az oláhfalviaktól: ismerik-e a fekete rigót? Merész Máténak nehezére esett ez a kérdés s azt mondja:

— Tán bolondnak tart, hogy ilyet kérdez! De hát különben miért kérdezi?

— Én bizony csak azért — mondja Ferkőbá, hogy ha nem ismernek, megmutatnék egy fekete rigó-családot; a fiókák teljesen meztelenek, mert csak négy naposak.

— Azt már nem hisszük — mondják az oláhfalviak mind.

Merész Máté még a helyéről is felkelt s nagy hangon kiabálta:

— Nem hiszem, nem hiszem, maga bolond, mert hát februárban s ilyen farkasordító hidegben nincs meztelen fekete rigófiú.

— De én tudok mutatni — mondja Ferkőbá.

— Nem hiszem, ha százszor mondja sem hiszem!

— Ide azt a kezét, fogadjunk!

— Fogadjunk, akár a mennybeli jussomban! Fogadtak 20 font sóban.

Ferkőbá elment haza, elővett egy lepedőt és egy meleg pokrócot s azokba szépen belegöngyöltette két fiát, kik négy napos ikrek voltak Ferkőbáé mikor ezt látta, még nem szólt semmit, nagyon beteg volt, csak úgy nyögött szegény, de mikor meglátta, hogy az ura az ajtófelé viszi az ő „csemetéit” — rosszat sejtve — feljajdul; sirva, könyörögve kérdezte férjétől, hogy mit akar? Ferkőbá azt mondta:

— Husz font sőt kapok egy oláhfalvi embertől, ha ezeket a fiukat bemutatom.

— Hagyja el azt a sőt „apjok”, mert nekünk elég sós vizünk van, az pótolja a sőt; gondolja meg, hogy milyen hideg van s aztán, hogy a gyermekek is meghülnek.

— Ne busulj „anyjok”, bizd rám!

Ferkőbá a két gyermeket magához véve, elvitte a „dépóra” s mikor kibontotta, a nagy hahota majd felvetette a hajlékot. Mikor a zaj valamennyire lecsendesedett, Merész Máté előállott s azt mondta:

— Na, barátom! megnyertem, mert maga a

ember az ő körében. Az a nevelés, amelynek jel-szava mondata: „irtsuk ki azt, a mi gyalázatos!”

Gondolkodjunk, elmélkedjünk a családi életben reánk váró köteleességekről is. Igyekezzünk megteremteni a családokban az egyetértést, a szeretetet, a hűséget vigyük be minden családba a békességné, a családi létfenntartás köteleessége tudatának lelkét. Törekedjünk egyező akarattal arra, hogy ne legyenek a családi életben tivornyázó, kocsimákban, kávéházakban, kártya asztal mellett pazarló férfiak, feslett életű, fészegő, uraskodásban versengő, nagyravágyó nők, rakoncátlan gyermekek, hanem legyen a családi élet az az üdítő forrás, hová forró ohajtással sovárog mindig az élet vándora.

A társadalmi élet tere is megkívánja a komoly gondolkodást. Alakítsuk át a társadalmat egy nagy családdá. Irtunk ki annak kebeléből minden léha, üres dolgot, amely amugy is csak arra való, hogy teljék általa az idő és ezalatt satnyuljon a társadalom. Adjunk eszméket a társadalomnak, melyek megvalósításra várnak, fokozzuk — különösen a művelt társadalom körében — az általános emberi művelődést, előre haladást, boldogulást célzó intézményeknek teljes rokonszenvvel való felkarolását. Mert igen gyakran, sőt a legtöbbször a mit meg nem tehet az egyén, ami nem sikerül az államhatalomnak, megvalósíthatja egy kis jó akarattal a társadalom. És mily sok tennivaló van e téren? ! Ott a honi ipar! Ki van adva a jelszó: pártoljuk a honi ipart! És az még is teng-leng, mert bizony a társadalom nem pártolja úgy, a mint kellene, a kis iparos éhen hal, mert a társadalom keveset törődik vele. A kereskedelem sok tekintetben idegen, mert nem tudunk megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a brüsseli csipke, a párisi charreaux, a brünni posztó vagy a bécsi kamarn stb. egy csipetnyivel se különb, mint a hazánkban előállított megfelelő cikkek. Kis dologra ügyet vetünk, az „Union Augsburg und Linz German” gyufa, az „Anton und Goldschan Glas-, Möbel und Porzellan-lager Bistritz” oly természetes dolgok előttünk, hogy fel se tűnnek, dacára, hogy bizonyos cégek-től még „Correspondenz-Karte”-kat is lehet kapni szép Magyarországon. És a szántó-vető emberrel, a föld népével, az őstermelővel kiesoda törődnek? ! Egyszerűen „paraszt”-nak nevezzük, holott ők képezik az alapvető, a tulajdonképeni nemzet fenntartó elem zömét. Ő nekik kell legtöbbször végigjárni a Kálvária keserves útját — a társadalom közönyössége miatt — és jutalmuk legtöbbször az életnek Golgota-keresztje. Gondolkozunk hát és javítsunk.

És csalódnánk, ha azt hinnők, hogy a külső, világi téren kívül magában a belső életben, a hitélet terén is nem volna javítani való. Rendesen azt keresik az emberek, ami szétválaszt, de soha sem azt, a mi összekapcsol. Nem jól van ez így! Hisz a Krisztus parancsa a szeretet törvénye, az emberi élet célja: a boldogság, e kettő együtt jár, s egyik a másik nélkül el sem képzelhető, nem gyakorolható, meg nem valósítható.

Gondolkozunk hát e bőjt napokban, s miként egykor az Idvezítő a pusztában, mi is üzzünk el magunktól minden kísértőt, gondolkozunk teendőink felől, s akkor boldog lesz az egyén, megelégedett a család, felvirágzik a társadalom minden intézménye, erősödik a hitélet. S bár olykor a Kálvária keserves útján kell is járnunk, nem rettenünk vissza a Golgota keresztjétől sem, mert az többé nem halál, hanem örök élet.

## Krónika.

— Fővárosi levelezőnkől. —

Budapest, február hó 19-én.

Véres háború dúl a Sárga tengeren, egymás után érkeznek a tengeri ütközetek hírei. A japánok bámulatos ügyességgel indították meg a háborút s ma már nemcsak a tengeren, de a szárazföldön, Koreában és Mandzsuriában is uralkodnak a helyzetben. Azonban tény, hogy a háborúról érkező hírek ellenőrizhetetlenek. Az orosz katonai szellem nem tűri a nyilvánosságot, a japánok pedig, éppen mint a kínai háború alkalmával, elvből nem adnak tudósításokat. A világ tehát többé kevésbé találgatásokra van utalva.

Innen a sok ellenmondó hír és innen az a sajátságos jelenség, hogy a lapokban hihetetlen mennyiségű hadi hajó elsüllyesztéséről írnak. Ha annyi hajó süllyedt volna el, fogatott volna el és fagyott volna be, mint a hányról a hírlapok írnak, akkor az orosz és japán haderő fölülmulta volna a világ összes tengeri haderejét.

Az orosz japán háború hullámai egyre nagyobb hullámokat vetnek s ma már érezzük a hatást Európában is. Diplomáciában, sajtóban, börzéken nagy az izgatottság, mert soha sem lehet tudni mikor robban fel egy akna a „békés világ” területein is. Ebben kulminálnak a hét legfontosabb eseményei.

Ma már a háború szelleme levert minden egyéb szennációt s a legérdekesebb eseményekről is eltereli a közfigyelmet. Szinte alig vettük észre, hogy a delegációk befejezték tárgyalásaikat s a sablonos próba ágyú lövésekkel lezajlott a delegáció tevékenységének utolsó felvonása is. Már csak az epilogus, az udvari ebéd van hátra.

Tudósításom nem volna teljes, ha a háborúval kapcsolatban nem írnék a Népszínház háborujáról is. Kürty Klára, a már rég óta uralkodó primadonna hagyta ott a Népszínházat, miután Porzolt igazgatónak egy levélben be jelentette utolsó miatutumát. Nagy hírlapi harc, sok hü hó ke-rekedett belőle, melynek végeredménye a teljes szakítás lett Most pörölik egymást és — megé- nek egymás nélkül.

Sok hü-hó semmiért. Ennek a társadalmi bajnak áldozata lett Horváth Ádám akit sikkasztás gyanúja keverték, letartóztatnak s végül kiderült, hogy a volt képviselő nem annyira sikkasztásban, mint inkább delirium tremensben szenved. — Sajnos nem derült ki a bileki lázadók ártatlansága s egy eszmé katonát ítelt szigorú fogságra a Trebinjei hadbíró. A sikkasztóknak, hamisítóknak, öngyilkosoknak hete volt ez, melyben nagy aratása volt a rendőrségnek. Szinte borzalom, milyen nagy a társadalmi korrupció s ha komolyan venné feladatát a krónika, egy egész kis művet állíthatna össze a bűnök e tömegéből. De minek részletezni e sok bűnt, könyvet és gyalázatot? Ha már benne vagyunk a bűnbánatnak napjaiban, ne kavarjuk fel a nagy bűnök kloakáit, holnap amugy is új szenny merül fel a mai tisztogatás után. De a farsangi zaj le-teltével gondoljunk arra, hogy elérkeztek a ma-gunkba szállás komoly pillanatai.

r. l.

## Tan- és nevelésügy.

Az ide vonatkozó miniszteri rendelet értelmében felhívom az elemi iskoláknál szervezett ifjúsági egyesületek vezetőit, hogy az 1902-3-ik tanévi munkálkodásra vonatkozó kimerítő jelentéseiket hozzám 8 nap alatt sürgetés bevétele nélkül multhatatlanul terjesszék be. Székelyudvarhely, 1904. febr. 20. Sziklay P. Gyula, s. k. kir. tanfelügyelő.

**Az udvarhelymegyei népnevelési egyesület f. hó 14-én** tartotta meg rendes közgyűlést. Elnöke az egyesületnek továbbra is Hlatky Miklós, titkára Nosz Gusztáv és pénztárosa Gyerkes Mihály. A közgyűlés határozatához képest az a 600 korona, mely évenként 4-5 iskola segélyezésére szokott fordítottatni, jelenleg nem e célra, hanem arra fog felhasználtatni, hogy a vármegye területén levő elemi iskolák részére a vármegye térképe szereztessék be. — Az állatvédő egyesület Fülei Sz. Lajos közvetítésével ez idén is 150 példányban küldte meg a gyermeknapot, mely egy-egy 1/3 részben a zetelaki, a vargyasi és az etédi népiskoláknak fog megküldetni a tanulók között leendő kiosztás végett. Az elnökség ezért ezúton is köszönetét fejezi ki úgy az adományozó egyesületnek, mint Fülei Sz. Lajosnak a közvetítésért. Az egyesület vagyona 16564 K 98 fillér. Tekintettel ezen egyesületnek nemes intencióira és a népnevelés érdekében támogatására irányuló törekvéseire, az elnökség felhívja a vármegye tanítótestületét, nemkülönben a népnevelés barátait, hogy annak körében mennél nagyobb számban lépjenek be.

## Egyházi élet.

**Szent Antal estély.** A január 16-án tartott Szent Antal estély is méltán sorakozott a többi sikerült esték mellé. A választékos műsort és a szereplők kiváló előadását élvezettel hallgatta végig a termet zsufolásig megtöltő közönség. Brassai Imre szépen sikerült szavalata után Kopácsi Mici énekelt el kellemes hangon a „Bizalom” című egyházi éneket, melyet még élvezetesebbé tett Persián Erzsike szép harmonium kísérete. Majd Pázmán József realiskolai tanár tartott szép tanulmányos felolvasást a vallástalan családról és nő-ről. Azután a gymn. ifjúság zenekara adta elő Morascher Hugó zenefanár vezetése alatt az „Ária”

c. darabot a közönség nagy tetszése között. Dózsa Sárika pedig szép szavaló tehetségét mutatta be, midőn Várady Antalnak „Örökkévalóság” c. költeményét előadta és fellépése kellemesen lepett meg és zajos tapsal jutalmazták. Giacomuzzi Mihály realiskolai tanulóknak cselló szólója, melyet harmoniumon Morascher zenefanár kísért, valóságos művészet volt. A következő Szent Antal estély folyó hó 23-án (kedden) este lesz a róm. kath. gymn. dísztermében a következő műsorral: Ének Szent Antalhoz, éneklő az ifjúság. 2. „Ave Mária” Kalo-csai Alántól, szavalja Palánc Jenőke. 3. Felolvasás, tartja Szabó János s. lelkész. 4. Egyházi ének, éneklő Persián Erzsike, harmoniumon kíséri Gál Sándor kántor-zenetanár. 5. „Judas” Várady Antaltól, szavalja Dobay Elek. 6. „Lango” Händeltől, harmonium kísérettel előadják Giacomuzzi Mihály (gordonkán) VIII. o. t. és Dózsa Imre (hegedűn) V. o. t. 7. „Sóvár asszonya” Inczinger Ferentől, szavalja Burger Arthur főgymn. tanár. 8. Ének, a keresztfához megyek. Rendezők: Burnáz Mariska, Daróczy Erzsike, Dobay Mariska. Kezdeté este fél 8 órakor.

**Egyházi estély.** A székelyudvarhely ev. ref. egyház ma, február 21-én d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium tornacsarnokában egyházi estélyt tart. A rendezők: Bod Emma és Csanády Margit a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Nagy Isten téged imád XXX. dics. 1 vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. Énekel, kísérettel: Kovács Dánielné. 4. Felolvasást tart: Gönczy Lajos ref. koll. igazgató. 5. Zongorán játszik: dr. Solymossy Lajosné. 6. Szaval: Maksai Elemér VIII. g. o. tanuló. 7. Zárszó. 8. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten... Belépés ingyenes. Kegyes adományok az ev. iskolai szegény tanulók részére köszönettel fogadtnak.

## Különfélék.

— **Személyi hír.** Kishalmágyi Hollak Arthur, vármegyénk főispánja tegnap fia meglátogatása céljából Kolozsvárra utazott. Visszajövet Sepsiszentgyörgyre megy, hogy gróf Haller János háromszékvármegyei főispán e hó 23-iki ünnepélyes beiktatásán részt vegyen. Szerdán hazaérkezik városunkba.

— **Gróf Haller János** főispán beiktatása alkalmából a vármegyénket képviselő küldöttséghez való csatlakozásukat bejelentették a már korábban közölték: Balassy Sándor földbirtokos és Szabady Tivadar főszolgabíró.

— **Esküvő.** Dr. Mester Jenő homoródszentmártoni körorvos e hó 23-án esküszik örök hűséget Mózes Hermin k. a.-nak, Mózes Károly és neje földbirtokos és szeszgyáros leányának Homoródhévízen.

— **Harminc éves tanítói jubileum.** Máthé József martonosi tanító f. hó 4-én ünnepelte meg tanítói működésének 30 éves jubileumát. Ez alkalomból egy a vidéki tanítók, valamint a község lakosai üdvözölték az ünnepeltet, ki felettes hatósága és a község lakosai, valamint kartársai elismerését, szeretetét teljesen kiérdemelte. Kitüntetés nem kapott a jubiláló tanító, de talán elég kitüntetés az a köszönet, mely szerény környezetében iránta megnyilvánult s a melynél nagyobb kitüntetés adni nem lehet senkinek.

— **Női kongresszus.** A magyar védő egyesület, Vasváry Kolos bibornok hercegprímás védnöksége alatt f. évi február hó 29-én tartja meg a női kongresszus előkészítő ülését Budapesten. A kongresszus célja belevonni a hazai nőegyesületeket a magyar ipari védelem mozgalmába, hogy ezzel társadalmilag is teljesen szervezve legyen a magyar ipar mellett kifejtendő védelmi harc. Az egyesület lapunk útján is felhívja vármegyénk nőegyesületeit, hogy csatlakozzanak a kongresszuson résztvevő nőegyesületekhez és képviseltesék magukat ebben a tanácskozásban, hogy tapasztalatokban gazdag nézeteik az orrság javára értékesíthetők legyenek.

— **A földmívelésügyi kormány az erdélyi szürke magyar marha ellen.** Riasztó hírt kapunk egy körlevélből, melyet Orosz Lajos cs. és kir. kamarás, szenterzsébeti nagybirtokos intézett gazdátársaihoz. E körlevél szerint folyó hó 12-én tisztelt egy küldöttség Tallán földmívelésügyi miniszternél az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület nevében, hogy felhívja a miniszter figyelmét a magyar, szürkemarha tenyésztésének intenzívebb pártolására. A küldöttség Daniel Gábor, Ugron János, Bedő Albert, László Mihály, Ugron Zoltán és Orosz Lajos tagokból állott, kik előtt kijelen-

tette a miniszter, hogy a nyugati marha fajták tenyésztésére fog törekedni, sőt barátja az összevissza keresztezésnek is. — Mondanunk sem kell, hogy ez a hír leverő hatásként kell hogy hasson egész gazdátársadalmunkra, mert ezzel megsemmisülne az utóbbi évtizedek nagy fáradsággal és nagy anyagi áldozatokkal létrehozott tenyész irányának minden szép eredménye. Darányi volt földmívelésügyi miniszternek pedig egész ideája, egy versenyképes magyar fajta előállítása — füstbe megy. Magával a körlevéllel csak lapunk jövő számában fogunk foglalkozni. Most közöljük a szomoru hírt, hogy tudomást vegyen róla addig is a vármegye egész gazdaközönsége.

— **A polgári önképző-kör** holnap (hétfőn), megtartandó fillérestélyén Koronkay Ferenc ének-szólót ad elő, Kun Károlina szaval, Fischer Ferenc felolvas, Pap Sándor és Kiss Lajos duettben énekelnek. Az estélyt Kun Irma, Donáth Irma, Benedek Tihamér és ifj. Szemerjai Károly rendezik.

— **Üsző vásár Székelykeresztúron.** A f. hó 22-én Székelykeresztúron megtartandó országos vásár alkalmával, mint értesülünk a vármegyei kiskgazdák részére 5000 K értékű üszőt fognak kedvezményes vásárlási áron kiosztani. A miniszteri kirendeltség ez újabb tényének érdeme K o o s Mihály marosvásárhelyi miniszteri kirendeltségi vezető személyéhez fűződik, akinek sikerült közbenjárásával kivívni a vásár létesítését. Mint értesülünk K o o s személyesen is jelen lesz a vásáron.

— **Legelő vizsgálat.** Dorner Béla miniszteri megbízott f. hó 18-án, Hlatky Miklós gazdasági egyleti titkár kíséretében megvizsgálta az oláhfalvi közbirtokossági legelőket. A vizsgálat célja az volt, hogy tájékozást szerezzen e nagy kiterjedésű havasi legelőkön szükséges javításokra vonatkozólag.

— **A dalegylet** által folyó hó 13-án rendezett dalestélyen felülfizettek: dr. Damokos Andor, Tompa Árpád, dr. Ráczkóvi Sámuel, Halbich Jakab, Sterba Ödön 2—2 K, Nagy Elemér, Gáspár Sándor, Tóth József 1—1 K. Fogadják ezúton is dalegyletünk hálás köszönetét. Székelyudvarhelyt, 1904. február 20. Ifj. Szemerjai Károly, titkár.

— **Az álom- és hipnotizmusról** valóban érdekes felolvasást tartott D o z s a Jakab kir. főreáliskolai tanár pénteken este a helybeli kereskedő ifjusági kör helyiségében. A mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott felolvasást lelkes éljenzéssel honorálták s végül Csató Imre gramofon-játékai mellett mulatott a szépszámu közönség.

— **Farsangi multságok Parajdon.** A ifjusági egyesület folyó évi január hó 30-án tartotta meg az ifjusági dalkör közreműködésével és táncvígalmommal egybekapcsolt multságát, az áll. tanítók felügyelete alatt. Színre került ez alkalommal a „Gardedame” 1 felvonásos népszínmű. Előadás és multság igen szép erkölcsi eredménnyel ért véget.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magiszükségletét *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33.* A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

— **Szaj- és körömfájás.** Vármegyénk Beniczéd községében a hasított körmű állatok között a ragadós szaj- és körömfájás egy udvarban fel lépett. Eddig 8 drb állat s köztük a község tenyészbikája is benne van a járványos betegségben. A legszigorubb óvó intézkedéseket fogantatották, hogy a veszedelmes gyorsasággal terjedő járványt megfékezhessék.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A február 14-én megtartott tréfás tündérestély, a vára-kozásnak teljesen megfelelőleg, fényesen sikerült. Olyan előkelő és nagyszámu közönség a farsáng egyetlen multságán sem volt együtt, mint ezen. Igen jól esett együtt látnunk az intelligenciát és a polgárság színe-javát felekezeti különbség nélkül. Az estély összes bevétel 1594 K 84 f. Kiadása

782 K 34 f. Maradt tiszta jövedelem 812 K 50 f. Felülfizettek: Göney Lajos, Solymossy János, dr. Imreh Domokos. özv. Zakariás Ignác 10—10 K, Vajda Lajos 6 K, Solymossy Endre, Szakács Károly, dr. Vass Lajos, Vajda Ferenc 5—5 K, Zöld János (Szenkovits-utóda), Ilyés István 4—4 K, Nuszbaum Ignác 3 K, Rudnyák Péter, Teichner Jakab, Barabás Jenő, Fazakas József, Persián János 2—2 K, Rápolti Károly 1 K 40 f, Schlosser Vilmos 1 K, összesen 89 K 40 f. Kisorsolásra értéktárgyakat adtak (2-ik közlemény): Mezei Ibolyka 6 drb, Valentik Lajos 2, Betegh Pál 5, Gergely Jánosné 4, Fankovich Mariska 2, Dolny Róbertné 2, dr. Solymossy Lajosné 1, özv. Barabás Fábinné 1, Beke Ferencné egy tál tésztát, Domé Rezsőné egy tál tésztát és egy üveg likört, dr. Urbányiné 3 K, Fejes Áronné, Hann Pepi 2—2 K, Kassay Gézané 1 koronát. Kisorsolásra befolyt összesen Madarász Veronika ig.-tanítónő kezéhez 77 K 40 f. Ráduly Mici és Hermann Helén gyűjtése 17 K. Sorsjegyekből az estélyen árultak: Madarász Veronika, Bod Emma, Kelemen Ilona, Márk Ilona, Pfaffenhuber Izabella, Szabó Andrásné 121 K 60 f. Pezsgőből: Szabó Andrásné, Nagy Elvira 36 K, Juxbazárból: Solymossy Ágnes, Solymossy Panna, Lestyán Margit, Szöllősi Irén 106 K. Sörből: Holstein Simonné, Baczó Lászlóné, Izsák Erzs, Höhr Anna 55 K 57 f. Tea- és fekete-kávéből: Fankovits Gyuláné, Szakács Gyuláné, Nagy Irma 32 K 42 f. Szivarból: Kovács Dánielné, Bartha Rózsika, Gyarmathy Vilma, Pásztor Mariska, Ráduly Irma, Bartók Anna, Herman Helén 107 K 61 f. Virágból: Molnár Margit, Vajda Piroška, Nagy Irma 55 K 70 f. Világposta: Szakács Erzs, Mészáros Róza, Vass Irma, Vass Róza 32 K 48 f. Ételből és borból: Szalay Berta 72 K 72 f, Derzsi Juliska 61 K 42 f, Höhr Anna 44 K 12 f, Sepsi Erzs 42 K 52 f, Szakács Vilma 39 K 80 f, Gál Berta 26 K 22 f, Sepsi Róza 25 K 72 f, Bodrogi Juliska 23 K 90 f, Höhr Mártha 19 K 10 f, Sándor Emma 18 K 44 f, Bartók Anna 12 K 02 f, Istvánffy Róza 10 K 70 f, Izsák Erzs 10 K 14 f. A világ hét csudájából befolyt 2 K 20 f. Midőn ezen szép eredményről beszámolok, nem mulaszthatom el, hogy leányiskolánk nevében hálás köszönetet ne mondjak elsősorban Székelyudvarhely város nemes közönségének, mely ismételt ízben olyan buzgón felkarolta iskolánk ügyét. S hálás köszönetet mondok az estélyen közreműködött női- és férfi rendező-bizottságnak, élén Riemer Gusztáv urral és a tréfás programot előadó uraknak, kik szintén hozzájárultak a sikerhez. Székelyudvarhely, 1904. február 19. Vajda Ferenc, ref. pap.

— **Köszvényesek öröme** az a kellemes hír, melyet a Zoltán-féle kenőcsről számtalan meggyógyult csusz- és köszvényes beteg mond. E páratlan kitűnő szer már néhány napi használat után a legmakacsabb csusz és köszvényes bajokat meggyógyította, mit számos köszvönő levél és több orvosi nyilatkozat bizonyít. Üvege 2 korona Zoltán Béla gyógytárában, Budapesten.

— **Szentkirályon** minap a tankönyv-alap javára rendezett műkedvelői színielőadással egybekötött táncestély alkalmával felülfizettek: Fekete Imre, György Lázár, Tamás Péter, Paschek Viktor, Kiss András, Németh Gyula, Tamás Ignác 1—1 K, Bakó Antal 2 K, Bálint Károly 40 f, Tállyán Imre 50 f, Rösler és Gábor 3 K, Gáspár Árpád 60 f, Horváth József 40 f, N. N. 20 f.

— **Az áll. iskola tanítótestülete** által Parajdon minap rendezett zártkörű táncvígalmom szépen sikerült, mely alkalmából az összes bevétel volt 81 K 20 f, tiszta bevétel 18 K 2 f. Felülfizettek: Mekkey P. 2 K, Szeitz M. 60 f, Stein D. 60 f, Szilágyi Ignác 2 K 40 f, Ferenczy P. 20 f, Rucseszdorfer 40 f, Székely János 40 f, Bozsoky V. 60 f, N. N. 60 f, Klör V. 60 f, Kuty K. 20 f és Benedek K. 60 f. Ugyancsak az áll. iskola tanítótestülete rendezett február 16-án egy fillérestélyt. Előadattak: Balatoni nóták, a vegyes dalkar által. Magyar népdal egyveleg, a férfi dalkör által. A vén író, szavalta Kakucs György áll. tanító. Népdal egyveleg a vegyes dalkör által és végül tombola. Bevétel volt 83 K, tiszta jövedelem 18 K 02 f. Felülfizettek N. N. 10 f, Sándor N. 10 f, dr. Kovács Géza 1 K, Ilyés J. 10 f, Trucza 40 f, Czehe A. 10 f, Stein D. 20 f, Kuty Gy. 10 f és Keul L. 20 fillér.

— **Kiadó lakás.** A Szent-Imre-utcában egy 3 szobából és konyhából álló utcai lakás, Szentgyörgynaptól kiadó. Értekezhetni Pap János tulajdonosnál.

## Törvénykezés.

**Bűnügyi tárgyalás.** A helybeli kir. járásbíró-ságnál az e hó 18-án megtartott tárgyalás rendén Székely Józsefné szentléleki lakos lopás vétsége miatt 7 napi fogházra ítéltetett.

## Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

Szám: 55—1904.

## Hirdetmény.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület február hó 29-én és március 1-én, a Nagyméltóságú m. kir. Földmívelésügyi Miniszterium, az O. M. G. E. és E. G. E. támogatásával Székelykeresztúrott országos jellegű tenyészállat-kiállítást és vásárt rendez.

E kiállításon az ország összes tenyésztői versenyezhetnek, magyar-erdélyi fajta, saját nevelésű 2 évet betöltött bikákkal és oly 2—3 éves üszőkkel s borjas teheneikkel, melyek egy év óta birtokaikban vannak, ami előjárásági bizonyítvánnyal igazolandó. E feltétel alól kivételnek azon tenyésztők, akik tehénüket vagy üszőiket az egyesület közbenjöttével vették.

A nagytenyésztők bikái részére kitűzött díjakra kistenyésztők kiváló minőségű bikái is pályázhatnak.

A borjas tehének és üszők után pénzdíjat csak kistenyésztők nyerhetnek, nagytenyésztők elismerő oklevéllel tüntettetnek ki.

A községi bikáknál kitüntetendő azon tenyésztő neve, akitől a bika vásároltatott.

**Díjak.** I. bikák részére: A) Nagytenyésztőknek: 1. Az O. M. G. E. tiszteletdíja 2-ik 150 K. 3-ik Az E. G. E. adománya 100 K. 4-ik 50 K. 5-ik 50 K. 6-ik 50 K. B) Kistenyésztőknek: 1-ső 80 K. 2-ik 60 K. 3-ik az E. G. E. adománya 50 K. 4-ik 40 K. 5-ik 30 K. 6-ik 15 K. C) Községeknek: 1. díj 25 K. 2. díj 20 K. 3. díj 15 K. 4. díj 15 K. II. Borjas tehének részére: 1. Az O. M. G. E. adománya 100 K. 2-ik 80 K. 3-ik 60 K. 4-ik az E. G. E. adománya 50 K. 5-ik 40 K. 6-ik 30 K. 7-ik 20 K. 8-ik 20 K. III. Tenyész-üszők részére: a) **3 évesek:** 1-ső díj 80 K. 2-ik díj 60 K. 3-ik díj 50 K. 4-ik díj 40 K. b) **2 évesek:** 1-ső díj 50 K. 2-ik díj 40 K. 3-ik díj 20 K. 4-ik díj 10 K.

Ezen kiállításon a legismertebb nevű tenyésztők a legkiválóbb állataikkal szoktak megjelenni, azért itt úgy a községek, mint magánosoknak a legjobb alkalmuk van arra, hogy tenyészállat szükségleteiket beszerezzék. Az üszők és tehenekből a székelyföldi Min. kirendeltség a székely akció részére esetleg bevásárlásokat fog eszközölni.

**A kiállítás díjmentes, de az eladott állatok vételárából 2% az egyesület javára fizetendő.**

A bejelentések Gálffy Kálmán székelykeresztúri főszolgabíró urnál eszközölendők, aki a kiállításra érkező vendégek elszállásolásáról, a tenyészállatok istállózásáról gondoskodik és minden tudakozódásra felvilágosítással szolgál.

Székelyudvarhelyt, 1904. február hó 10-én

Hollaky Arthur,  
elnök.

Hlatky Miklós,  
titkár.

## Szerkesztői üzenetek.

D. G. Sarkad. (Biharvármegye.) Itt adjuk érdekes levelének egy részét:

„... legutóbbi tárcacikke alapján kegyeskedjök átadni főmunkatársának legforróbb köszönetemet, hogy alkalmi cikkével oly kedves örömet okozott nem csak nekem, hanem családomnak is. — Magam is akartam ily irányú közleménnyel felkeresni Tekintetességedet, de félttem a székelyek nagy gastronomjától (generis feminina) E. Keményffy Katinkától, kit ugyan csak a lapokból ismerek, de ez is elég arra, hogy tekintélylyé váljék előttem s most is aggódva kérem a szerkesztő urat, hogy mi tiszol e tárcacikkhez E. Keményffy Katinka? Bizonny mi nem felelhetünk E. Keményffy Katinka

helyett, de érezzük a jókedvű maliciát soraiból. Alig ha nem arra céloz, hogy e kitűnő női munkatársunk „férfias” tárcáját, főmunkatársunk „nőies” tárcája követte. Azt hisszük E. Keményffy Katinka ép oly talpra esetten tudna írni a főzés tudományáról, mint a hogy irt egy jogi elmefuttatást. — Egyébként a szerepek felcserélése csak lát-szólagos s ezt megmagyarázhatják az érdekeltek — ha akarják.

G. L. Etéd. Köszöni fogjuk és várjuk az ígért cik-keket. Köszönet.

## Nyilt-tér\*

### Nyilatkozat.

A Szentpétery Ferenc ur által ellenem rá-galmazás miatt indított büntető ügyben kijelen-tem, hogy a kolozsvári m. kir. posta- és táviráda igazgatóságához 2192—904. szám alá beadott s Szentpétery Ferenc urra vonatkozóan rágalmozó állításokat tartalmazó följelentést én nem tettem, annak megtételére senkit meg nem hatalmaztam s én Szentpétery Ferenc urat sérteni nem is akartam.

Kelt Székelyudvarhelyen, 1904. febr. 20.

Biró Irma.

En Szentpétery Ferenc kijelentem, hogy a fönti nyilatkozat következtében Biró Irma urnő ellen rágalmozás vétsége miatt emelt vádatamat elejtettem.

Szentpétery Ferenc.

*szilárd és folyékony*  
**Sarg-féle Szappan**  
*Glycerin*  
**α bőrt fehérré és gyöngéddé teszi.**  
Mindenütt kapható.

### Sarg-féle Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leg-gyöngébb korban a **legkitűnőbb tisztító szer-nek** bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Ká-roly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

\* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

## A legjobb és legolcsóbb

### közvetítő az apró hirdetés!

**Aki** gyorsan és elő-nyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle ál-lást vagy fog-lalkozást keres, o o o **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, o o o o o o o

**Aki** társat, pénz-keres, o o o o o o o **Aki** szakácsnőt, o o szobalányt, mindenest, gyermek-leányt keres, o o o o **Aki** férjhez menni, nőszülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, o o o

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

## „Székely-Udvarhely”

Apró hirdetés rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szó o o o o o csak négy fillér. o o o o o

## ! Eladó vadászfegyverek !

Egy használt, de jó állapotban levő drilling (háromcsövű vadászfegyver) és egy 20 cal. serétes lancaster fegyver eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

## Részletfizetésre eladó ház.

Székelyudvarhelyt, a Solymossy-utca 30. sz. kő- és téglából épült 6 szobás (konyha, kamara, pince és nagy színnel bíró) cserepes fedelű ház, 246 négyszögöl területű beltelekkel együtt 14 évi részletfizetéssel, igen olcsón és azonnal eladó.

**BOR.** Jó és olcsó asztali csemege és gyógy-borok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

**Eladó szálloda.** Nehai Kassay Domokos örökösei Székelyudvarhelyt, a Batthyány-téren levő, jelenleg: Központi szálloda, épületes telket szabad kézből eladják. Az eladás feltételei: Dr Kassay Albert városi tisztiorvos, mint az örökösök megbízottjánál megtudhatók.

**Előkelő üzlethelyiség.** Székely-kereszt-túrott, a piac-téren, egy üzlethelyiség, valamint 3 szoba, konyha, segédlakás és melléképületek kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Benkő Mihály tulajdonos.

**Pénzt, sok pénzt,** havonként 1000 koronáig kerekeshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” jelű alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

**Kész butorok** — Székelyudvarhelyt (Batthyány tér 12. sz.) feltűnő olcsó árban és a legjobb kivitelben, nagy választékban kaphatók: **Weisz Ármin** butorraktárában.

126—904. k. sz.

### Hirdetmény.

Erked község előjárósága által ezennel közhírré tétetik, hogy a 10488 hold területet magában foglaló vadászterületét a f. 1904. év július hó 1-től 1907. év június 30-áig terjedő időre nyilvános árverésen **folyó év február hó 28-án d. e. 9 órakor** a község házában haszonbérbe adja; kikiáltási ár évi bérlet címen 50 korona.

Erked, 1904. február hó 13-án.

Bülint Mihály, jegyző.

Haim Márton, k. főbíró.

**A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller**

egy régi kipróbált háziszser, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik közhírnél, csúznál és meghűléseknél.

**Intés.** Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cizéjeggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél Budapesten.

**Richter F. Ad. és társa,** csász. és kir. udvari szállítók. **Rudolstadt.**

Kapható Székelyudvarhelyt: **Koncz Ármin** gyógyszerárban.

## A „Székelykeresztur-köri Önségélyző Népbank”

Székelykeresztur, 1904. évi március 6-ikán délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében tartja meg

## 32-ik rendes közgyűlését,

melyre a tagok tisztelettel meghívtnak.

### T á r g y s o r o z a t:

1. Az igazgatóság jelentése az 1903-ik üzlet-évről.
2. Zárószámadás és mérleg előterjesztése, a felügyelő bizottság jelentésével.
3. Mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés az igazgatóság- s a felügyelő bizottságra nézve.
4. Az igazgatóság előterjesztései: a) nyere-ményre; b) a késedelmes betevőkre és kamat-lábra nézve.
5. Általános tisztújítás megejtése az alap-szabály 36. § a) pontja értelmében.
6. Indítványok.

Székelykeresztur, 1904. febr. 17.

Az igazgatóság.

3—904. iskolaszéki szám.

### Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi városi elemi fiu iskolá-nál elhalálozás folytán megüresedett igazgató tanítói állásra és az ennek betöltésével esetleg megüresedő osztálytanítói állásra ezennel pályá-zatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni ohajtják, hogy ké-pesítésüket, korukat és eddigi szolgálatukat iga-zoló okmányokkal felszerelt pályázati kérsüket hozzám **folyó évi február hó 29-ig** nyujt-sák be.

Az igazgató tanítói állás javadalmazása évi 1200 K fizetés és 240 K lakpénz, az osztály-tanítói állás javadalmazása évi 1000 K fizetés és 200 K lakpénz.

Ha az igazgató-tanítói állás az iskolánál már működő valamelyik tanítóval töltetik be, az osztály-tanítói állás azon pályázók közül fog be-töltetni, kik kérvényükben kijelentik, hogy eset-leg az osztály-tanítói állásra is pályáznak.

Székelyudvarhely, 1904. febr. 11.

Szakáts Zoltán, polgármester, iskolaszéki elnök.

### Kedvezmény olvasóközönségünknek!

A

## \* Budapesti Bazár \*

dus tartalmu, magas színvonalu és a leg-olcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székely-udvarhely, Kossuth-utca 15. szám alatt ren-delik meg, azoknak jóval mérsékeltbb ár mellett kedvezményképen

**1 korona 30 fillérért**

küldetjük. — A „Budapesti Bazár” bármely hónap elsejétől megrendelhető. — A Buda-pesti Bazár minden számban kitűnő szép-irodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó di-vatrész, természetes nagyságu rajz- és kézi-munkákat tartalmazó szabásiv, diszes boríték-iv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit ki-elégíti. A divatot kereső uri nőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez **olcsó magyar divatlapra.**

A Budapesti Bazár megjelen havonként két-szer, minden hónap elején és közepén.

888—1903. vhtói szám.

### Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíró-ságnak 1903. évi Sp. 227. számú végzése követ-keztében dr Loeszl Antal budapesti ügyvéd ál-tal képviselt Ravasz Miklós h.-sz.-páli lakos ellen 218 K 20 fillér hátralék s jár. erejéig 1903. évi november hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 900 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 sertés, 1 szekér, 3 borju és 3 szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró-ság 1903-ik évi V. 374/3. számú végzése folytán 218 korona 20 f hátralék tökekövetelés, ennek 1902. évi december hó 31. napjától járó 5 százalék kama-tai, egyharmad százalék váltódíj és eddig össze-sen 80 K 60 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig H.-szentpálon alperes el 1904. évi február hó 24. napjának délutáni 3 órája határ-időül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107-ik és 108 ik §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielé-gítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek ja-vára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1904. febr. 7. napján.

POLLÁK IGNÁC, kir. bír. végrehajtó.

Hatschek Lajos szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető fedőanyag.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányú Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pecsétviaszkat és aquarell festéket.

**Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!**

Pénz!

# Olesó pénzt

jelzálogra a segesvári ipar-, ta-  
karék- és előlegezési egylettől  
közvetít:

# Siegmund József

bőrkereskedő, Sz.-udvarhelyt.

## Pénz

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főút.

==== Természetes gyógy borviz! ====

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkinti ára 12 fillér.

Mindig friss szállitmány.

## Kiadó lakások és üzlethe- lyiség.

**lyiség.** Hat raktár, pince és padlás mellék-  
helyiségekkel, legjobb forgalmu he-  
lyen, 1904. évi március havától kezdve **kiadó.**  
Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfi-  
es női divatárú üzletében Székelyudvarhelyt.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

**Dr Kovács Géza** egyetemes orvostudor fog- és szájgyógyászati műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmivészeknek foghuzásokat és más apróbb műtétet 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

# A kisbirtokosok által

[illegible]

o o o o o o o **Hazai szőlőfajok!** (Filoxeramentes.) Szőlőkirály! (Delawáre):  
A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai direkttermő, melynek 25—60 százalékos  
cukor és szokatlanul nagy szesztartalmu bora igen jó, hasonló a szamorodni másáshoz és a ma  
dérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására, Gyengébb évbeli termések háziasítására  
nem lehet eléggé ajánlani. A delawáre francia szigetről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az érmellékre  
portált ezen peronosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb  
bort s méltán nevezhetjük a **borok királyának**. A j ö v ő s z ő l ő s z e t k i n e s e. Mindenütt  
megterem ugy a homokon, mint a kötött, agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. —  
Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós szívós zöldhajtása 1—2<sup>o</sup> hi  
deget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, m e g é r d e m l i, h o g y k e r t  
jeinkben, barázdákban, kerítések és házaik fala mellett s minden egyéb helyre nem használható helye  
ken mint **szőlőlugas tenyésztessek**. 100 darabból álló lugas-gyűjtemény csomagolva és postára  
feladva csak 10 korona. — **Borkirály!** (Delawáre!) Mintabor két korona. o o o o o o o o  
o o o o o o o o **Ripária portális telepek!** — Nagymennyiségű **ripária eladás!**  
Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok, palackokban ugymint hordókban, kicsinyben és nagyban  
a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást, vagy  
egy korona utánvétel mellett mintabort küld: **Az Érmelléki Szőlőszeti és Borászati Szak**  
**közlöny, mint Országos hirdetési kalauz Székelyhid** (Biharmegye). o o o o o o o o

# Alkalmi vásár!

Különböző alkalmakra igen szép és értékes ajándéktárgyak állanak a n. é. közönség rendelkezésére, u. m.:

Remek mesés-, képes-  
és ifjúsági könyvek  
dus raktára.  
Disz- és ajándék-köny-  
vek.  
Emlék-könyvek és di-  
szes naplók.  
Képes levelező-lap al-  
bumok.

Legfinomabb és divatos levélpapírok diszes dobozokban.  
Papír- és írószer újdonságok.  
Diszes tentatartók és finom különleges tollszárak.

Értékes és olcsó toll-  
kések.  
Női finom bőr kézi-  
táskák.  
Divatos óra- és nyak-  
láncok.  
Pénztárcák és pénzes  
erszények dus válasz-  
tékban.

Valódi kínai kézi- és  
diszlegyezők.  
Dohány-, szivar- és  
szivarka-tárcák finom  
bőr- és ujezüstből s  
más kedvelt anya-  
gokból.  
Hegedük és hegedü-  
fölszerelések.

Hegedű- és citerahú-  
rok.  
„Turull“ szabadalma-  
zott író toll-betét.  
Diszes kiállítású lámpa-  
ernyők.  
„Rapid“ töltő tollszár.  
A legkülönbözőbb író-  
nok.

Magyar- és Tudomá-  
nyos Zseb-könyvtár  
teljes számban.  
Benedek Elek-féle Kis  
Könyvtár összes kö-  
tetei raktáron.  
Képes budapesti sza-  
kács-könyv.

Naptárak nagy választékban.  
Diszes tárcanaptárak.  
Jegyzékkönyvek és üzleti könyvek.  
Ima- és énekkönyvek.  
Helybeli, művészi és alkalmi levelezőlapok.

Szent-képek dus vá-  
lasztékban.  
Bárhol megjelen-  
t könyv- és zenemű itt  
az eredeti bolti, vagy  
a hirdetett leszállított  
ár mellett a legrovi-  
debb idő alatt meg-  
kapható.

Az itt felsorolt és még igen sok raktáron levő ajándéktárgyak  a legjutányosabb áron  kaphatók:

**BETEGH PÁL** könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében

**Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.**

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904